

penak areagotzeak diskurtso terrorista egituratzen du, gaizkile politikoak direlako diskurtsoa, eta ez dira gaizkile politikoak, ez batzuk ez besteak. Entzutegi Nazionalaren gogortasun plus hori, ez dakit. Nik daukadan datu bakarra honako hau da: 1992-1995 bitartean epaitutako 81 kasuetatik, batzuk joan ziren Entzutegi Nazionalera eta beste batzuk EAEko auzitegiatar. Entzutegi Nazionalen, 81 kasu horietatik 34 kasu epaitu ziren eta 24 kasutan epaia izan zen. 24 epai horietatik % 5,8 absolutorioak izan dira. Bizkaiko Auzitegian 12 auzi epaitu ziren eta absolutzioen kopurua % 0 izan zen.

■ **Kasu hauek guztiak Entzutegi Nazionalera eramateak beste ondorio batzuk ere baditu: inkomunikazioa ezartzen da, Madrilera eramatea, han espetxeratzea... Eta hori guztia gazteei, nerabeei egiten zaie.**

Arlo prozesalean, salbuespenaren zabalkunde bat da. Guztiz kontra nago. Beste gogoeta bat ere kanpora dezaket: eta delitu horiek 15 urteko gazte batek egiten dituenean, adin txikikoen-tzako epaile nazional bat sortuko da? Gaur egun adin penala 16 urtetan dago eta 16 urteko gazte bat harrapatzen bada koktel bat botatzen Entzutegi Nazionalera doa, baina 16 urte baino egun bat gutxiago baldin badu? Adin txikikoa da eta adin txikikoen-tzako hemengo epaileak epaitu beharko luke. Diskurtso horren arabera, epaileei kendu behar baldin bazaie delitu horiek epaitzearen presioa, adin txikikoen-tzako epaile zentral bat sortu beharko litzateke. Estetikoki bakarrik eutsi ahal zaio horri? Nire ustez norabide okerra da. Hemen epaitu izan diren delituak hemen epaitzen segitu behar da. Nik epaitu ditut horietako batzuk, eta batzuetan absolutzioa izan da, beste batzuetan kondena. Nik ez diot inori inolako zergarik ordaindu. Argi eta garbi esaten dut, ETAk mehatxatuta nagoela argi izanda.

■ **Zinpeko epaimahaiari buruz, gogoeta hau irakurri dut: Kode Penala edo legea onartzen ez dutenei ezin zaiela utzi justizia egiten. Zer iruditzen zaizu?**

Gizarte demokratikoa egituratzen duten arauak onartzen ez dituen kolektibo bat dago eta hori da arazoa. Zein dira arau horiek? Biziaren eskubidea, norberak nahi duena pentsatzeko eskubidea, beste era batera pentsatzen duenarekin batera bizitzeko eskubidea... Horren aurrean, kolektibo horrek egia jabe dela uste badu, eta beste era batera pentsatzen duena sarraskitzeko disimulatu gabeko nahia badu, hori, faxismo hutsa izateaz gain, oso planteamendu kezagarria da eta izaera penal-errepresiboa duten erreformak baino zer bait gehiago egin beharko da.

■ **Duela gutxi Reunir izeneko jardunaldietan esan zenuenez, «terrorismoa bake garaiko gaitza da eta bake garaiko konponbideak behar ditu». Azalenezake esaldi hori?**

Terrorismo arazo bat dagoen herri demokratiko batean, terrorista ez da gaizkile politiko

Joaquín
Giménez,
bulegoan duen
margo kutun
baten aurrean,
argazkietarako
prest.
MARISOL
RAMÍREZ

«Botere Judizialeko
Lege Organikoaren
aurreikuspenak
betetzeko eskatu
diogu Kontseiluko
presidenteari, legea ez
delako betetzen ari»

bat, baina bere diskurtsoan helburu politikoa duen gaizkilea da. Kohesio faktore bat dago eta jarduera hori azaltzen duten eduki politiko batzuk daude. Hori Ajouria Eneko Itunak esaten du, indarkeriaren amaiera dialogatuaz hitz egiten denean. Gaur egun inork ez du zalantzan jartzen ETaren eta indarkeriaren arazoa ez dela amaituko neurri polizial eta judizialen bidez. Izan gaitzeen koherenteak: izaera politikoa duten gai batzuei heldu beharko zaie. ETaren kontra demokrazia gehiago eta ez salbuespen gehiago. ETaren kontra demokrazia gehiago behar bada, horrek esan nahi du jarduera eremu guztietan horren isla egon behar duela, bai politikoetan, bai legislatiboetan, judizialean, edo espetxe arlokoetan. Gizarte demokratiko batean, zuzenbide estatu batean, dena eztabaidatu ahal da, independentzia edo nahi den guztia. Zehazkiago, salbuespeneko erantzunak ezabatzera jo beharko litzateke. Terrorismoaren gaian kutsaduraren fenomenoak kezkatzen nau: sintonia berean erantzuten saiatzea eta Estatuaren aparatuetan

alderantzizko manikeismoa garatzea. Horren adierazpen tamalgarriak GALen gaian izan dira eta espero dut ez errepikatzea. Barne kohesio hori duen kolektibo hori arnas hartzera, irekitzera, bultzatu behar da, nolabait gizarteko gainontzekoekin aldera dadin. Ghetto sindrome bati erantzuten badiogu beste ghetto batekin, askoz handiagoa, alderdi demokratiko guztiena, horrela ez, horrela ez goaz inora, ez Euskadin ez Espanian. Politikarien zeregina bakea lortzea da, gai erreserbaturik gabe, denari buruz hitz eginez, anbiguotasunik gabe.

■ **HBren kasuan ulergarriak izan daitezke bere diskurtsoa eta jarrera, zuzendaritza talde armatuarekin kolaboratzeaz auzipeturik dagoenean bideo bat zabaltzeagatik.**

Hori onargarria izango litzateke HBren diskurtsoa prozesu horren karitik sortu izan balitz. Baina bere diskurtsoa askoz lehenagokoa da. Prozesu hori ireki da eta nik adeitsu izan behar dut eta ikusi beharko da zer erabakitzen den. Baina legea berdina da guztiontzat eta HBko kide askok sistema judiziala erabiltzeko duten era lotsagabe hori, gai batzuetan legitimitatea kolokan jarrit eta beste batzuetan ez, lotsagabekeria da.

■ **Itsasondoko kasuari buruz, akusazioek aurkeztutako errekurtsoek aurrera egiteko bide bakarra ez al da onartzea tribunaleko presidenteari oker jokatu zuela?**

Hori sinplifikazio bat da. Itsasondoko kasuan, nik dakidanez,

«Interpretaria
dago euskaraz ez
dakien pertsonak
ulertu ahal izan dezan,
bestela zer garantia
izango luke
akusatuak»

forma alegazioak eta eduki alegazioak daude. Lehenengo forma alegazioak aztertuko dira. Prentsan irakurri dudanez, ildo honetan doaz: instrukzioak zuzenak izan ote ziren, epaiak nahikoa quorum- izan ote zuen, epaile inpartzialaren eskubidea egon ote zen. Gauza ezberdinak gerta daitezke. Adibidez, forma alegazioaren onartzea; kasu horretan epaiketa baliogabetzat joko litzateke eta orduan beste epaiketa bat antolatu beharko litzateke, Gipuzkoako herritarren artean beste zinpeko batzuk aukeratuta eta Donostian. Aldiz, forma eragozpenik ez dela izan onartzen bada, edukietan sartu behar da eta orduan epaia berretsi edo ezeztatu. Atzera botatzen bada eta zigorra ezartzen bada —nire ustez zaila—, kontuan hartu gabeko nahikoa frogatzea izan zela ikusten delako izango da.

Zinpekoaren legeak dio erakundearen arrakastaren ardura magistratu presidentearen esku izango dela, eta ni ezin naiz erabat ados egon. Epaileak ez gaude horretarako heziak. Legegileak

egin du, eta ondo ateratzen bada herritarrena da meritua eta gaizki ateratzen bada magistratuen. Ezin naiz erabat ados izan. Donostian gertatu dena zoritxarrekia izan da: zinpekoen erakundea konplexua izanik oso gai zailarekin estreinatu da. Jaio berri bati ez ahia baizik eta azpizuma ematea da hori. Ondorioa ezin daiteke izan zinpekoen epaimahaia EAetik kentzea, batzuek proposatu duten bezala.

■ **Euskararen arloan badago benetako borondaterik justizia administrazioan aurrera egiteko?**

Nik uste dut borondatea badagoela, baina euskara arma politiko bihurtzen denean, azkenaldian gertatu den bezala, orduan euskarak ez du etsairik behar, nahikoa du lagunekin libratzea. Autonomi Elkarte koordinatzailea batean gaude, eta eskubidea dago erabiltzeko. Baina esaten denean euskaraz ez dakiten epaileak ez daudela legitimatuta epaitzeko, ez dutelako ezagutzen errealitate soziala eta interpretaria erabiltzea euskaldunaren eskubideen bortxaketa dela, nazioarteko auzitegiak daudela ez jakiteaz gain, agerikoa ahazten da: interpretaria dago euskaraz ez dakien pertsonak ulertu ahal izan dezan, bestela zein garantia izango luke. Euskara guztien ondarea da eta niri min ematen dit jaurtitzeko arma bezala instrumentalizatzea. Ikuspuntu judizialek denbora galdu da aurreikuspen judizial batzuk garatzeko orduan: euskaraz dakiten pertsonen karrera profesionalean aurrerapen bat ematea. Zilegi iruditzen zait. Nik neuk eta Auzitegi honetako magistratu guztiek, aho batez, esan genion Botere Judizialeko Kontseilu Nagusiko presidenteari erabat premiazkoa dela Autonomi Estatuaren eta Botere Judizialeko Lege Organikoaren aurreikuspenak garatzea, aurreikuspen horietan ez delako legea betetzen ari. Aurrerapen horrekin, euskara ikasi nahi duten lankideek baldintza egokietan ikastea erraztu behar da. Agian, egunero ordubete ez da modurik eraginkorra eta baimen berezien sistema jarri beharko da; ez dakit, gogoeta egin beharko da.

■ **Nolanahi ere, katalaneraren legearen eztabaidan ere agertu dira antzeko jarrerak.**

Katalunian badago nahi bat baldintza bezala eskatzeko epailei katalanez jakitea. Gizarte demokratiko batean dena da eztabaidagai. Baina argitasuna eskatu behar da; eta hautakunde prozesu bat gertu daukagunez ahalik eta anbiguotasun gutxiena eskatuko nuke. Eskatzen bada derrigortasuna, ba eskatu, baina hori hauteskunde programetan sar dadila, jendeak jakin dezan. Bide horretatik joan nahi bada, dagozkion erreforma legalak proposa daitezela, eztabaida soziala zabal dadila eta gizartearen erabakia errespetatu. Nik ez diet beldurrik horrelako planteamenduei. Konstituzioa erreformatu behar dela? Autonomi Estatutua erreformatu behar dela? Ongi, berdin dit, behar den guztia.

Pello Urzelai